

Fundacja Ochrony
Dziedzictwa Żydowskiego
ul. Poleczki 12 b
02-822 Warszawa

Nasz znak:
IN.510.154.1.2024.MKM1

Data:
2024-06-04

- Sprawa:** wytyczne konserwatorskie dot. prac związanych z oczyszczeniem cmentarza z zarastającej go zieleni, oznaczeniem granic cmentarza, wykonaniem słupków ogrodzeniowych oraz utworzeniem na terenie cmentarza lapidarium dla zgromadzonych przy Synagodze w Łęcznej macew i ich fragmentów
- Obiekt:** cmentarz żydowski usytuowany na działce o nr ew. 2296, przy ul. Pasternik w Łęcznej, figurujący w wojewódzkiej ewidencji zabytków woj. lubelskiego oraz objęty ochroną w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, dla którego została założona karta ewidencyjna

W odpowiedzi na wniosek o wydanie wytycznych konserwatorskich z 24 kwietnia 2024 r. (data wpływu do kancelarii WUOZ w Lublinie – 30.04.2024 r.) w ww. sprawie Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków informuje jak niżej.

1. Cmentarz żydowski przy ul. Pasternik w Łęcznej nie jest objęty ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków. W związku z tym, LWKZ nie jest zobligowany przepisami ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r., poz. 840) do wydania pozwolenia w formie decyzji administracyjnej.
2. Ww. cmentarz figuruje w wojewódzkiej w wojewódzkiej ewidencji zabytków woj. lubelskiego. Dla cmentarza przy ul. Pasternik w Łęcznej została założona karta ewidencyjna. Objęty jest także ochroną w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przyjętym Uchwałą nr XL/217/2017 Rady Miejskiej w Łęcznej z dnia 15 listopada 2017 r. w którego ustaleniach nieruchomości ta oznaczona została symbolem: 1ZC – jako *tereny cmentarzy*.
3. Ustalenia miejscowego planu dla omawianych nieruchomości stanowią m.in. przeznaczenie podstawowe - cmentarz z towarzyszącą mu infrastrukturą. Obowiązuje realizacja obiektów, urządzeń i sieci zgodnie z przepisami odrębnymi. W zakresie zasad zagospodarowania terenu, cyt. „*zabrania się wykonywania ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych*”.
4. Zgodnie z §15 ust. 2 mpzp wskazuje się ww. obiekt jako objęty ochroną konserwatorską, cyt.:

„cmentarz żydowski – ul. Pasternik – kirkut założony po 1639 roku, ostatni pochówek w 1942 roku, o powierzchni 1,1 ha, w latach 50-60. XX wieku zdewastowany, zniwelowany i obsadzony drzewami; kilkadziesiąt ocalałych płyt nagrobnych (macew) przeniesiono do lapidarium przy Muzeum Regionalnym (dawna synagoga); w 2005 roku na terenie cmentarza z inicjatywy rabina Mejera Izraela Gabaya z Ukrainy został wystawiony ohel poświęcony pamięci cadyka Szlomo Jehudy Leiba, zmarłego w 1843 r.;”

W odniesieniu do obiektów zabytkowych wymienionych w ust. 2 obowiązują następujące zasady i wymagania, m.in. : utrzymuje się obiekty z zachowaniem ich substancji i detali architektonicznych, zagospodarowanie działki odbywać się ma w sposób zapewniający ekspozycję obiektu, wszelkie działania w obiektach oraz w obrębie działek, na których są zlokalizowane winny być zgodne z zasadami i wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych.

5. Odnosząc się bezpośrednio do treści wniosku i planowanych prac związanych z oczyszczeniem cmentarza z zarastającej go zieleni należy wyjaśnić, że LWKZ nie posiada kompetencji w zakresie wydania zezwolenia na usunięcie przedmiotowych drzew i krzewów. Zgodnie z art. 83a ust 1 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 poz. 1336) zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wydaje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a jedynie w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków – wojewódzki konserwator zabytków.

6. Ponadto, ww. prace należy uprzednio uzgodnić z Komisją Rabiniczną ds. Cmentarzy.
7. Przy przedmiotowych pracach wskazuje się na zasadność skorzystania z publikacji „Procedura postępowania przy odtwarzaniu ogrodzeń na historycznych cmentarzach żydowskich”, opr. Maciej Rymkiewicz, Warszawa 2021 r. W załączeniu przesyłamy kopię karty ewidencyjnej obiektu z 2021 r.

W zasobach archiwalnych WUOZ w Lublinie znajduje się opracowanie: „Łączna, woj. lubelskie. Cmentarz żydowski- mecewy”, autorstwa: Paweł Sygowski, Lublin 1992 r., zgodnie z którym m.in.:

„Ochronie winien podlegać teren cmentarza i zbiór macew. Teren winien być ogrodzony, gdyż to zabezpiecza cmentarz przed wykopywaniem dołów i wyrzucaniem tu śmieci. (...) „Teren cmentarza winien być co jakiś czas sprzątny, głównie w celu usuwania dziko rozrastającej się zieleni. (...) cmentarz powinien być oznaczony tablicą informacyjną. Zespół zebranych macew może być wyeksponowany w formie albo lapidarium (...) albo w formie pomnikowego fragmentu muru na terenie cmentarza z umieszczonymi w nim fragmentami macew i tablicą informacyjną. (...) można też wybrać wersję pośrednią: lapidarium z częścią fragmentów macew i mur pomnikowy z drugą częścią fragmentów macew.”

8. Przy ewentualnych pracach ziemnych niezbędne będzie prowadzenie badań archeologicznych w oparciu o odrębne pozwolenie LWKZ.

Załącznik : karta ewidencyjna cmentarza

Otrzymują:

1. Adresat – zał.

Do wiadomości:

1. Komisja Rabiniczna ds. Cmentarzy
ul. Twarda 6
00-950 Warszawa
2. a/a

Lubelski Wojewódzki
Konserwator Zabytków
dr Dariusz Kopciowski